

Viitorul profesiei contabile în contextul digitalizării administrației fiscale

Prof. dr. Maria BURSUC

Colegiul Economic „Dimitrie Cantemir”, Suceava

E-mail: mariabursucmaria@yahoo.com

Abstract

This article analyses the impact of digital transformations on the activity and role of the professional accountant. Starting from the global context of tax digitalisation, the main directions and tools used in Romania are highlighted, such as the e-Invoice, SAF-T, and SPV platforms. The study emphasizes the major changes in the skills required of accountants, who must integrate digital and analytical skills to meet legal requirements and provide clients with strategic advice. Challenges related to the automation of repetitive tasks, the pressure of immediate compliance, and the need for investments in technology and professional training are discussed. At the same time, the paper presents the opportunities generated by digitalisation, including increased efficiency, expanded service portfolio, and strengthening of client relationships. The case study on the implementation of e-Invoice and SAF-T in a medium-sized accounting firm illustrates the adaptation process and practical benefits of digitalisation. Finally, the paper formulates conclusions and recommendations for accounting professionals, underlining the importance of continuous learning, technological investments, and the adoption of a consulting role in the new digital context. This transformation represents an opportunity for the profession to reposition itself and become an essential pillar in the modern financial ecosystem.

Keywords: tax digitalisation, accounting profession, e-Invoice, SAF-T, digital transformation

Termeni-cheie: digitalizare fiscală, profesia contabilă, e-Factura, SAF-T, transformare digitală

Clasificare JEL: M40, M41, M49, O33, H21

To cite this article: Bursuc, M. (2025), *Viitorul profesiei contabile în contextul digitalizării administrației fiscale*, CECCAR Business Review, N° 7, pp. 2-8, <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2025.07.01>

➤ Introducere

În ultimele decenii, transformările digitale au redefinit profund modul în care organizațiile și instituțiile publice își desfășoară activitatea. Administrațiile fiscale nu fac excepție de la acest proces, digitalizarea devenind o direcție strategică esențială în combaterea evaziunii fiscale, eficientizarea colectării veniturilor și îmbunătățirea relației cu contribuabilii. În acest context, profesia contabilă se află într-un moment de tranziție profundă, marcată de provocări, dar și de oportunități. La nivel internațional, digitalizarea fiscală s-a concretizat prin inițiative precum SAF-T (*Standard Audit File for Tax* — Fișierul standard de control fiscal), facturarea electronică obligatorie, raportarea TVA în timp real sau interconectarea registrelor contabile cu sistemele autorităților fiscale. În România, procesul este accelerat prin proiectele ANAF precum e-Factura, e-Transport, Spațiul Privat Virtual sau adoptarea SAF-T, toate acestea având implicații directe asupra activității profesioniștilor contabili. În fața acestei noi realități,

rolul contabilului nu se mai limitează la întocmirea documentelor contabile și a declarațiilor fiscale. El devine un partener digital strategic, un facilitator al conformității fiscale în timp real și un consilier care trebuie să înțeleagă, să interpreteze și să utilizeze corect noile instrumente digitale impuse de administrația fiscală. Schimbarea presupune însă și o adaptare rapidă a competențelor profesionale, a metodelor de lucru și a mentalității.

Prin acest articol ne propunem să analizăm modul în care digitalizarea administrației fiscale influențează viitorul profesiei contabile, cu accent pe tendințele globale, transformările naționale și impactul asupra competențelor, responsabilităților și poziționării contabilului în noul ecosistem fiscal digital. Prin această analiză ne dorim să oferim o imagine clară asupra direcției de evoluție a profesiei contabile, precum și câteva repere utile pentru adaptarea sa la exigențele erei digitale.

➔ Digitalizarea administrației fiscale: direcții și instrumente

Digitalizarea administrației fiscale reprezintă un proces complex și dinamic ce vizează modernizarea sistemelor de colectare, analiză și control fiscal, prin integrarea tehnologiilor digitale în activitatea curentă a autorităților. Scopul principal este îmbunătățirea eficienței administrative, reducerea evaziunii fiscale și creșterea transparenței fiscale. Această transformare se manifestă printr-o serie de direcții strategice și instrumente concrete atât la nivel internațional, cât și în România.

■ Direcții strategice ale digitalizării fiscale

Direcțiile strategice privind digitalizarea fiscală se referă la:

- **automatizarea proceselor fiscale** — trecerea de la declarații fiscale manuale la raportări automate în timp real, prin sisteme integrate;
- **digitalizarea documentelor fiscale** — implementarea facturii electronice, a registrelor contabile digitale și a transmiterii online a declarațiilor;
- **transparență și trasabilitate** — controlul mai eficient al tranzacțiilor economice prin digitalizarea datelor, eliminând astfel riscurile de fraudă;
- **interoperabilitate și schimb internațional de date** — colaborarea între autoritățile fiscale din diferite țări, în special în cadrul Uniunii Europene și al OCDE.

■ Instrumente internaționale utilizate în digitalizarea fiscală

Instrumentele internaționale folosite în digitalizarea fiscală includ următoarele:

- **SAF-T** — un standard al OCDE adoptat în numeroase țări europene, inclusiv în România, care permite transmiterea structurată a informațiilor contabile către autoritățile fiscale;
- **sisteme de raportare în timp real** (de exemplu, SII în Spania sau JPK în Polonia) — obligă contribuabilii să transmită date despre tranzacții aproape instantaneu;
- **facturarea electronică obligatorie** — implementată deja în țări precum Italia, Mexic sau Brazilia, unde toate facturile comerciale sunt generate și validate prin platforma fiscală națională;
- **integrarea inteligenței artificiale și Big data** — utilizate de autorități pentru detectarea riscurilor fiscale și selecția automată a contribuabililor pentru control.

■ Digitalizarea administrației fiscale din România: inițiative ale ANAF

Țara noastră se aliniază treptat la tendințele europene și globale prin lansarea unor instrumente digitale semnificative precum:

- **e-Factura** — sistemul național de facturare electronică, ce a devenit obligatoriu pentru toate tranzacțiile B2B (*business-to-business*) începând cu anul 2024. Acesta presupune generarea, transmiterea și validarea facturilor prin intermediul platformei ANAF;

- **SAF-T** — implementat etapizat începând cu anul 2022, obligă marii contribuabili (și ulterior și pe ceilalți) să transmită lunar sau trimestrial un fișier cu informații contabile detaliate într-un format predefinit;
- **e-Transport** — urmărește în timp real transporturile rutiere de bunuri cu risc fiscal ridicat, prin declarații electronice transmise în avans;
- **Spațiul Privat Virtual (SPV)** — portalul digital al ANAF pentru comunicarea cu contribuabilii, utilizat pentru depunerea declarațiilor, solicitări și primirea notificărilor oficiale.

■ Efectele digitalizării fiscale asupra contribuabililor și profesiei contabile

Implementarea acestor instrumente generează:

- **reducerea sarcinilor administrative pe termen lung**, prin automatizarea proceselor;
- **creșterea presiunii asupra conformității fiscale imediate**, care obligă contribuabilii și contabilii să fie riguroși și bine pregătiți digital;
- **necesitatea unei infrastructuri IT solide și a armonizării între sistemele contabile și cele fiscale**.

Această transformare digitală a administrației fiscale creează o nouă realitate în care profesioniștii contabili nu mai pot rămâne doar executanți ai unor sarcini tehnice, ci trebuie să devină **intermediari competenți între contribuabili și sistemul fiscal digitalizat**.

➡ Schimbarea paradigmei în profesia contabilă

Digitalizarea administrației fiscale nu aduce doar modificări procedurale în relația dintre contribuabil și stat, ci generează o transformare profundă în modul de exercitare a profesiei contabile. Automatizarea proceselor fiscale, integrarea datelor în timp real și utilizarea sistemelor digitale avansate obligă profesioniștii contabili să-și regândească rolul, competențele și poziționarea în ecosistemul fiscal modern.

✓ **De la activitate operațională la consultanță strategică.** Tradițional, contabilul era perceput ca un executor de sarcini repetitive: întocmirea documentelor contabile, calculul taxelor, completarea declarațiilor și depunerea lor. În contextul digitalizării, multe dintre aceste sarcini sunt preluate de platforme automatizate și softuri de contabilitate integrate, iar valoarea adăugată a contabilului se îndreaptă spre interpretarea datelor contabile, anticiparea impactului fiscal al deciziilor, consilierea clientului privind conformitatea digitală sau optimizarea proceselor financiar-fiscale.

✓ **Interacțiunea cu autoritățile fiscale, digitalizată complet.** Noua paradigmă presupune o relație contabil-ANAF mediată aproape exclusiv prin platforme digitale. Contabilul devine interfața profesională între sistemele contribuabilului și cele ale autorităților fiscale, fiind responsabil de structurarea corectă a datelor contabile pentru raportări digitale (de exemplu, SAF-T), respectarea termenelor stricte pentru trimiterea fișierelor fiscale, monitorizarea mesajelor și notificărilor din Spațiul Privat Virtual, verificarea concordanței dintre sistemele interne și cele fiscale externe.

✓ **Trecerea de la periodicitate la fiscalitate în timp real.** Digitalizarea fiscală determină o schimbare de ritm: raportările nu mai sunt lunare sau trimestriale, ci se fac aproape în timp real (de exemplu, e-Factura sau e-Transport). Această dinamică obligă profesioniștii contabili să adopte soluții software eficiente și rapide, să colaboreze strâns cu clienții pentru actualizarea permanentă a datelor și să fie proactivi în depistarea erorilor sau a riscurilor de neconformitate.

✓ **Adaptarea modelelor de afaceri ale firmelor de contabilitate.** Cabinetele și firmele de contabilitate trebuie să-și regândească modelul de business. În locul volumului mare de sarcini manuale, apare nevoia de investiții în tehnologii digitale, de recalificare a personalului în vederea obținerii de competențe digitale și fiscale avansate, de dezvoltare a unor servicii noi, precum suportul în implementarea e-Factura, auditul digital sau integrarea de ERP-uri (*Enterprise Resource Planning* — planificarea resurselor întreprinderii), și de consultanță pentru automatizarea internă a clientului.

✓ **etică și responsabilitate într-un mediu digitalizat.** Într-un mediu fiscal digitalizat, în care datele circulă rapid și automat, responsabilitatea contabilului este și mai mare. Erorile umane pot fi preluate și propagate de sistemele automate, iar lipsa de conformitate poate atrage sancțiuni serioase. De aceea, este esențial ca profesioniștii contabili să își consolideze etica profesională, să fie vigilenți în verificarea datelor și să își actualizeze constant cunoștințele privind modificările legislative și tehnologice.

Această schimbare de paradigmă nu presupune dispariția profesiei contabile, ci o reconfigurare profundă a rolului și valorilor sale. Contabilul devine un consultant digital-fiscal, un garant al conformității și un partener strategic în gestionarea riscurilor și deciziilor financiare.

➤ **Competențe și responsabilități noi pentru profesioniștii contabili**

Transformarea digitală a administrației fiscale aduce cu sine o schimbare nu doar în modul de lucru, ci și în profilul de competențe pe care trebuie să le dețină profesionistul contabil. Dacă în trecut era suficient să stăpânească regulile contabile și fiscale tradiționale, în prezent acesta trebuie să îmbine cunoștințele tehnico-profesionale cu abilitățile digitale, de analiză a datelor și de comunicare eficientă într-un mediu tehnologic.

✓ **Competențe digitale esențiale.** Contabilul modern trebuie să își dezvolte capacitatea de a lucra cu o gamă largă de instrumente și platforme digitale, printre care:

- softuri contabile integrate (ERP-uri, soluții cloud, aplicații mobile);
- platforme fiscale digitale (e-Factura, e-Transport, SPV, sistemul SAF-T);
- aplicații pentru automatizarea fluxurilor de lucru (RPA – *robotic process automation*);
- instrumente de prelucrare și analiză a datelor (Excel avansat, Power BI, baze de date).

Familiarizarea cu aceste tehnologii nu mai este opțională, ci devine o condiție de bază pentru exercitarea profesiei în mod eficient.

✓ **Capacitatea de analiză și interpretare a datelor.** Odată cu digitalizarea, contabilul are acces la un volum mult mai mare de informații, disponibile aproape în timp real. Aceasta presupune:

- competențe analitice avansate pentru identificarea tendințelor, riscurilor sau consecvențelor;
- capacitatea de a extrage concluzii utile pentru deciziile manageriale;
- abilitatea de a transforma datele brute în rapoarte clare și relevante pentru clienți sau management.

✓ **Cunoașterea cadrului fiscal și tehnologic actualizat.** Profesionistul contabil trebuie să fie informat nu doar cu privire la legislația fiscală în continuă schimbare, ci și la modul de implementare tehnică a acesteia: noile cerințe de raportare electronică, termenele și formatele standardizate (XML, PDF, CSV etc.), consecințele neconformității sau erorilor tehnice în transmiterea datelor. În acest sens, formarea profesională continuă nu mai este un avantaj competitiv, ci o necesitate pentru a rămâne relevant în domeniu.

✓ **Responsabilități extinse și rol consultativ.** Pe lângă sarcinile contabile clasice, responsabilitățile actuale ale profesionistului contabil includ:

- asigurarea conformității digitale a clienților cu noile cerințe ale ANAF;
- asistență în implementarea și utilizarea platformelor digitale fiscale;
- medierea relației client-administrație fiscală într-un mod fluent și tehnic;
- consultanță fiscală personalizată, bazată pe date în timp real.

✓ **etică, securitate și protecția datelor.** Într-un mediu digitalizat, responsabilitatea contabilului se extinde și asupra confidențialității informațiilor gestionate prin sisteme informatice, siguranței transmiterii datelor fiscale către ANAF și respectării reglementărilor privind protecția datelor cu caracter personal (GDPR). Competențele digitale trebuie completate cu rigoare profesională și responsabilitate etică, pentru a preveni riscurile legate de securitatea cibernetică sau utilizarea necorespunzătoare a informațiilor.

În concluzie, profesia contabilă este într-un proces accelerat de reconstrucție, în care specialistul tradițional devine un profesionist hibrid, capabil să combine gândirea financiară cu alfabetizarea digitală, comunicarea strategică și înțelegerea tehnologiilor emergente.

➔ Provocări și oportunități pentru profesioniștii contabili

Digitalizarea administrației fiscale aduce cu sine un val de schimbări care pot fi percepute atât ca **amenințări**, cât și ca **oportunități** pentru profesioniștii contabili. Această tranziție tehnologică rapidă generează un nou ecosistem în care adaptabilitatea, formarea continuă și viziunea strategică devin esențiale pentru menținerea relevanței profesionale.

■ Provocări majore

✓ **Pierderea unor sarcini tradiționale prin automatizare.** Sistemele digitale preiau tot mai multe activități repetitive, cum ar fi generarea și transmiterea automată a facturilor, calculul TVA, verificarea soldurilor sau validarea datelor. Astfel, contabilul riscă să piardă o parte importantă din munca operațională care până acum genera venituri constante.

✓ **Presiunea conformității imediate.** Sistemele precum e-Factura sau SAF-T impun raportări aproape în timp real. Această schimbare presupune un nivel crescut de vigilență și responsabilitate, deoarece orice întârziere sau eroare poate atrage sancțiuni automate.

✓ **Investițiile în tehnologie și formare.** Adaptarea la noile cerințe presupune costuri semnificative pentru firmele de contabilitate: achiziția de softuri specializate, instruirea personalului, integrarea în sistemele ANAF etc. Pentru cabinetele mici sau contabilii independenți, aceste cerințe pot deveni o povară.

✓ **Riscul de inadecvare profesională.** Contabilii care nu țin pasul cu transformările digitale pot deveni rapid irelevanți sau dependenți de specialiști IT pentru sarcini care anterior țineau exclusiv de expertiza lor.

■ Oportunități semnificative

✓ **Schimbarea poziției în lanțul decizional.** Prin accesul în timp real la date contabile și fiscale, contabilul poate deveni un partener strategic pentru clienți, participând activ la luarea deciziilor financiare, la optimizarea taxelor și la analiza performanței afacerii.

✓ **Dezvoltarea de servicii noi, cu valoare adăugată.** Digitalizarea le permite contabililor să ofere servicii extinse precum consultanță pentru implementarea e-Factura sau SAF-T, analiză financiară și planificare fiscală, audit digital sau managementul riscurilor fiscale.

✓ **Accesul la noi piețe și clienți.** Prin utilizarea tehnologiilor cloud și a aplicațiilor digitale, contabilii pot lucra de la distanță cu clienți din alte regiuni sau chiar din afara țării, depășind barierele geografice tradiționale ale profesiei.

✓ **Creșterea eficienței operaționale.** Automatizarea proceselor administrative le permite contabililor să se concentreze pe activități cu valoare adăugată mai mare, reducând timpul petrecut cu sarcini repetitive și crescând randamentul profesional.

■ Adaptarea prin inovație și învățare continuă

Succesul în noua eră digitală nu va depinde doar de tehnologie, ci și de capacitatea profesioniștilor contabili de a învăța, de a inova și de a colabora. Astfel, sunt necesare:

- participarea activă la programe de formare continuă digitală (cursuri, certificări, webinarii);
- colaborarea cu specialiști IT și fiscali pentru servicii multidisciplinare;
- implicarea în consultări publice și inițiative ale CECCAR legate de viitorul profesiei.

În concluzie, digitalizarea nu trebuie privită ca o amenințare, ci ca o șansă de re poziționare a profesiei contabile. Cei care vor ști să se adapteze vor deveni nu doar supraviețuitori ai schimbării, ci lideri ai noii generații de profesioniști contabili.

➔ Studiu de caz privind adaptarea unei firme de contabilitate la noile cerințe digitale (e-Factura și SAF-T)

Pentru a evidenția impactul concret al digitalizării administrației fiscale asupra activității profesioniștilor contabili, prezentăm un studiu de caz bazat pe experiența unei firme medii de contabilitate care gestionează portofolii diverse de clienți (PFA, microîntreprinderi, IMM-uri).

■ Contextul firmei

Firma ContabExpert SRL oferă servicii de contabilitate, salarizare și consultanță fiscală pentru aproximativ 60 de clienți. Echipa este formată din șase contabili și un expert contabil coordonator. Până în 2023, activitatea se desfășura în proporție de 80% prin procese manuale (transmiterea documentelor pe e-mail sau în format fizic, întocmirea declarațiilor în sistem offline, utilizarea unor softuri contabile locale neintegrate în platforma ANAF).

■ Probleme întâmpinate la implementarea e-Factura și SAF-T

Odată cu intrarea în vigoare a obligativității e-Factura (2024) și a raportării SAF-T pentru clienții mari și mijlocii, firma a fost nevoită să își reorganizeze complet activitatea. Au apărut următoarele provocări:

- lipsa armonizării între softul de contabilitate și platforma ANAF, ceea ce necesita exporturi/importuri manuale de date;
- diferențe de format între facturile clienților și cerințele XML ale ANAF;
- timp crescut pentru instruirea personalului și actualizarea procedurilor interne;
- neînțelegeri din partea clienților privind obligațiile și pașii de urmat, ceea ce a dus la blocaje operaționale în primele luni.

■ Soluții adoptate

Pentru a face față noilor cerințe, firma a parcurs următoarele etape:

- **alegerea unui soft ERP compatibil cu e-Factura și SAF-T**, care permite generarea automată a fișierelor în formatul cerut de ANAF;
- **stabilirea unui flux digital standardizat** pentru clienți: transmiterea documentelor printr-o platformă online, validarea facturilor înainte de trimiterea în SPV;
- **instruirea echipei** prin participarea la webinarii organizate de CECCAR, consultanță IT și schimbul de bune practici cu alte firme;
- **realizarea de ghiduri și fișe explicative** pentru clienți privind utilizarea e-Factura și transmiterea fișierelor SAF-T.

■ Rezultate obținute

După o perioadă de tranziție de patru luni, firma a reușit să:

- automatizeze peste 70% din procesul de facturare pentru clienții B2B;
- reducă erorile de raportare SAF-T cu peste 60% comparativ cu primele fișiere transmise;
- economisească aproximativ 20 de ore/lună pentru fiecare contabil prin eliminarea activităților repetitive;
- câștige noi clienți interesați de consultanță digitală, oferind pachete personalizate de servicii.

■ Concluziile studiului de caz

Studiul demonstrează că **adaptarea la digitalizarea fiscală este posibilă și benefică**, dar presupune:

- investiții inițiale în tehnologie și instruire;
- comunicarea constantă cu clienții;
- deschiderea spre schimbare și învățare continuă.

Pentru profesioniștii contabili, digitalizarea nu înseamnă pierderea rolului, ci transformarea acestuia într-un sprijin strategic pentru contribuabili în contextul unui sistem fiscal tot mai tehnologizat.

➔ Concluzii și recomandări

Digitalizarea administrației fiscale reprezintă un pas major spre modernizarea relației dintre contribuabil și stat, precum și o transformare profundă a profesiei contabile. Prin adoptarea noilor tehnologii și proceduri digitale, profesioniștii contabili pot accesa oportunități semnificative de dezvoltare, dar ei se confruntă și cu provocări care necesită adaptare continuă.

■ Concluzii principale

- ✓ Digitalizarea fiscală schimbă radical modul de lucru al contabililor, mutând accentul de pe activitățile repetitive pe rolul consultativ și strategic al acestora.
- ✓ Noile cerințe privind raportările electronice (e-Factura, SAF-T, SPV) impun competențe digitale solide, cunoașterea tehnologiilor și o vigilență sporită în respectarea termenelor.
- ✓ Profesioniștii contabili trebuie să îmbine competențele tradiționale cu abilitățile digitale și analitice pentru a rămâne relevanți și competitivi pe piață.
- ✓ Adaptarea la digitalizare presupune investiții în tehnologie, formare continuă și dezvoltarea unor modele de business inovatoare.
- ✓ Digitalizarea oferă oportunități importante de creștere a eficienței, extindere a portofoliului de servicii și consolidare a relației cu clienții.

■ Recomandări

- ✓ Investiți în formarea profesională continuă a echipei, cu accent pe competențele digitale și fiscale actualizate.
- ✓ Implementați soluții tehnologice integrate și compatibile cu platformele ANAF, pentru a automatiza cât mai mult procesul de raportare.
- ✓ Dezvoltați comunicarea proactivă cu clienții, explicându-le noile obligații și facilitând adoptarea platformelor digitale.
- ✓ Promovați rolul consultativ și strategic al contabilului, orientat spre analiza datelor și optimizarea fiscală.
- ✓ Respectați standardele de securitate și confidențialitate, pentru a proteja informațiile sensibile în contextul digitalizării.

În ansamblu, digitalizarea administrației fiscale nu este doar o provocare tehnologică, ci o oportunitate de a redefini viitorul profesiei contabile, transformând contabilii în actori esențiali ai ecosistemului financiar modern.

Bibliografie

1. Ghiță, M., Popescu, A. (2021), *Impactul tehnologiilor digitale asupra profesiei contabile*, Revista de Contabilitate și Fiscalitate, vol. 17, nr. 2, pp. 45–59.
2. Răducan, I. (2020), *Etica profesională în era digitală a contabilității*, Editura ASE, București.
3. Deloitte România (2022), *Transformarea digitală în domeniul fiscal și contabil*, <https://www2.deloitte.com/ro>.
4. IFRS Foundation (2022), *Technology and the Future of Accounting*, <https://www.ifrs.org>.
5. KPMG România (2023), *Digitalizare și automatizare în contabilitate — ghid pentru profesioniști*, <https://home.kpmg/ro>.
6. PwC România (2023), *Digitalizarea fiscală în România — provocări și perspective pentru profesia contabilă*, <https://www.pwc.ro>.
7. World Economic Forum (2021), *The Future of Jobs Report*, <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2021>.
8. <https://www.ceccar.ro>
9. <https://www.anaf.ro>